

УДК 657.421.1:631.1

JEL M41

DOI 10.32782/2786-8273/2025-8-9

Мискін Ю.І.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри облікових технологій та бізнес-аналітики,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8160-3262>

Yurii Myskin

State Tax University

Мискіна О.О.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри адміністрування податків,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-8029-9423>

Oksana Myskina

State Tax University

Ільєнко Б.А.

здобувач магістерського рівня освіти,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8499-4862>

Bohdana Iliencko

State Tax University

АМОРТИЗАЦІЯ І ЗНОС ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК ОБ'ЄКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

DEPRECIATION AND WEAR OF FIXED ASSETS AS OBJECTS OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR MANAGEMENT OF ENTERPRISE ACTIVITIES

Анотація. Розглянуто знос і амортизацію як важливі особливості основних засобів. Проаналізовано підходи науковців до трактування сутності поняття «амортизація». Охарактеризовано основні особливості амортизації основних засобів. Проаналізовано природу амортизації з позиції інтелектуального підходу. Обґрунтовано доцільність нормативного трактування сутності амортизації для цілей обліку та аналізу. Досліджено сутність зносу основних засобів. Проаналізовано підходи науковців до визначення поняття «знос». Доведено відсутність єдності у науці та практиці щодо трактування терміну «знос основних засобів». Обґрунтовано, що для задоволення практичних потреб обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства у законодавстві (як вітчизняному, так і міжнародному) наведено трактування термінів «знос» та «амортизація» (як об'єктів обліку та аналізу), які є офіційно визначеними, визнаними науковцями і практиками та стали загальноприйнятими у контексті практичної реалізації облікової та аналітичної функцій менеджменту.

Ключові слова: амортизація, знос, основні засоби, облік основних засобів, аналіз основних засобів, амортизація основних засобів, знос основних засобів.

Abstract. Introduction. The relevance of the topic of accounting and analytical support for the management of depreciation and amortization of fixed assets is due to the importance of the correct and timely display of the value of such assets in the financial statements of enterprises. Fixed assets are a significant component of enterprise assets, so the issue of their depreciation and amortization directly affects the financial results and efficiency of business entities. **Purpose.** The purpose of the article is to understand the essence of depreciation and wear and tear of fixed assets as objects of accounting and analytical support for the management of the enterprise's activities. **Methods.** When conducting the research, the following were used: the method of comparison – for the analysis of interpretations of the term “depreciation” by modern scientists; method of generalization – for forming conclusions. **Results.** Depreciation and amortization are considered as important features of fixed assets. The approaches of scientists to the interpretation of the essence of the concept of “depreciation” have been analyzed. The main features of depreciation of fixed assets are described. The nature of depreciation is analyzed from the standpoint of an intellectual approach. The expediency of the normative interpretation of the essence of depreciation for the purposes of accounting and analysis is substantiated. The essence of depreciation of fixed assets has been studied. The approaches of scientists to the definition of the term “wear” are analyzed. The lack of unity in science and practice regarding the interpretation of the term “depreciation of fixed assets” has been proven. **Conclusion.** From the point of view of the intellectual approach, the lack of unity of views of modern scientists regarding the interpretation of the essence of the terms “depreciation” and “amortization” has been proven. At the same

time, from the point of view of a practical approach, it is possible to state the presence of unity in the understanding of the concepts of "depreciation of fixed assets" and "amortization of fixed assets" to achieve the goals of accounting and analytical management of the enterprise's activities.

Keywords: depreciation, wear, fixed assets, accounting of fixed assets, analysis of fixed assets, depreciation of fixed assets, wear of fixed assets.

Постановка проблеми. Актуальність теми обліково-аналітичного забезпечення управління зносом та амортизацією основних засобів зумовлена важливістю правильного та своєчасного відображення вартості таких активів у фінансовій звітності підприємств. Основні засоби є значною складовою активів підприємств, тому питання їх зносу та амортизації безпосередньо впливають на фінансові результати та ефективність діяльності суб'єктів господарювання.

Правильна організація обліку амортизації та зносу основних засобів дозволяє підприємствам більш точно планувати свої витрати, що сприяє ефективному управлінню ресурсами, зменшенню податкового навантаження та оптимізації інвестиційної діяльності. Крім того, сучасні виклики глобалізації, цифровізації та розвитку міжнародних стандартів бухгалтерського обліку вимагають вдосконалення методів амортизаційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування обліково-аналітичного забезпечення управління зносом та амортизацією основних засобів є предметом наукових інтересів багатьох вчених, серед яких виділяються напрацювання Єремії А.А. [5], Кафки С.М. [8], Легенчука С.Ф. [12], Мискіна Ю.І. [13], Мискіної О.О. [13], Щирської О.В. [25] та ін.

Результати їх досліджень є науково цінними та практично значимими. Проте суттєва трансформація економічних процесів, що спричинена війною, глобалізацією та діджиталізацією потребує оновлення науково-теоретичних засад формування обліково-аналітичного забезпечення управління зносом та амортизацією основних засобів.

Метою статті є осмислення сутності амортизації та зносу основних засобів як об'єктів обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Усі активи, які використовує підприємства для здійснення господарської діяльності поділяють на оборотні та необоротні.

Згідно Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – це «гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [15]. У цьому ж нормативно-правовому акті зазначено, що необоротні активи – це «всі активи, що не є оборотними» [15]. Більш детальне трактування необоротних активів можна знайти у працях вчених. Так, науковці під необоротними активами розуміють «сукупність майнових цінностей, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності підприємства. Як правило, до них належать засоби тривалістю використання більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). До необоротних господарських засобів підприємства відносяться: осно-

вні засоби, капітальні інвестиції, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокова дебіторська заборгованість, інші необоротні активи» [3].

Ключовою особливістю необоротних активів є довгострокове (більше року або операційного циклу) їх використання, що, у свою чергу, вимагає: по-перше, поетапного перенесення їх вартості на витрати з метою достовірного розрахунку фінансового результату діяльності підприємства у розрізі звітних періодів, по-друге, забезпечення об'єктивної ідентифікації їх зношеності в процесі використання, що здійснює суттєвий вплив на оцінку залишкової вартості необоротних активів.

Кожен із зазначених двох процесів, будучи важливим сам по собі, тісно пов'язані між собою, і в науці та практиці мають назви «амортизація» і «знос».

При цьому і щодо трактування кожного з наведених термінів (амортизація і знос), і щодо їх тотожності чи відмінності у наукових колах уже давно точиться жвава дискусія, яка, нажаль, і сьогодні не забезпечила єдності у розумінні понять «амортизація» та «знос».

Так, навіть походження слова «амортизація» науковці визначають по-різному.

Одні вчені трактують «термін «амортизація» як "а" – заперечення, "mor" – смерть, тобто цей термін характеризує постійне існування через відновлення засобів праці» [1, с. 170–171]. Це характеризує роль амортизації у відновленні необоротних активів після їх зносу [9, с. 223].

Авторський колектив науковців Кузьменко С.Н., Васильєва Т.А., Ярошенко С.П. та інші зазначають, що «поняття «амортизація» переводиться з латини як «безсмертя». Вчені наголошують, що «відносно основних засобів «безсмертя» можна розуміти у тому смислі, що їх вартість у процесі зносу не зникає, а переноситься на вироблену з їх допомогою продукцію, тобто відбувається зміна як місця, так і форми вартості» [20, с. 170-171].

Друга група вчених вважає, що «термін «амортизація» походить від латинського "amortisatio" – погашення, сплата боргів» [23, с. 217].

Приймак Н.С. з даного приводу зазначає, що «виявлено два протилежних трактування терміну «амортизація» – надання безсмертя, та навпаки, умиртвлення об'єкту. Саме наявність таких двох концептуально різних підходів може вважатися причиною наукової полеміки щодо трактування природи і ролі амортизації у економічній концепції функціонування підприємства» [12, с. 195].

Яремко І.Й. узагальнюючи вказує, що «виходячи із двох основних смислових визначень, термінологію поняття «амортизація» можна розглядати подібно дволикому Янусу: одним поглядом вона обернена до минулого ресурсного потенціалу – пониження його вартості, іншим – до майбутнього відтворення їх – «безсмертя» [27, с. 28].

Варто зазначити, що у США взагалі замість поняття "amortization" використовують поняття "depreciation",

що перекладається з латинської мови (“pretium”) як ціна (вартість), “de-pretium” – зниження ціни або вартості [10, с. 102].

«Поняття амортизації є найбільш дискусійною та неоднозначною категорією у категоріальному апараті бухгалтера, про що свідчить відсутність єдиного підходу до розуміння цього поняття і його тлумачення» [12].

Як зазначає Єфіменко Т.І. [4], категорія «амортизація» – різнобічне поняття, яке «не піддається визначенню в рамках однієї теорії, а часто і в цілому науковому напрямку або дисципліні» [21, с. 47].

Підтвердження цій думці є кардинально різні трактування вченими сутності терміну «амортизація» (табл. 1).

Осмислюючи різні трактування науковцями терміну «амортизація», Кафка С.М. визначає наступні особливості її економічної сутності:

- амортизація – це компенсація оборотних коштів, які свого часу були вилучені з обігу на придбання основних засобів, тому не можна трактувати амортизацію як джерело інвестицій в основні засоби;
- амортизація разом з прибутком збільшують оборотні кошти, тобто вони є джерелами збільшення оборотних коштів;
- шляхом нарахування амортизації відбувається перехід коштів з необоротних в оборотні;
- амортизація поділяє надлишок виручки над поточними витратами на дві частини: амортизацію і прибуток. Таким чином, величина прибутку залежить від амортизаційної політики підприємства;

– амортизація є систематичним поверненням в обіг авансованих раніше коштів на придбання (виготовлення, поліпшення, отримання як внесок до статутного капіталу) основних засобів і нематеріальних активів шляхом включення суми їх зносу до витрат підприємства;

– амортизація виконує багато функцій, головна з яких на сучасному етапі – виведення з під оподаткування витрат на придбання (створення) основних засобів» [8, с. 190].

На відміну від осмислення різногранної сутності амортизації у наукових колах, практика бухгалтерського обліку амортизації необоротних активів як за вітчизняними, так і за міжнародними стандартами характеризується єдністю підходів.

Відтак, Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» трактує амортизацію як «систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації» [14]. Аналогічно розуміється амортизація і у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [19] та у Податковому кодексі України [18], де зазначено, що амортизація – це «систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизуються протягом строку їх корисного використання (експлуатації)».

Така ситуація характеризується двома різними тенденціями: постійному пошуку та осмисленні сутності амортизації в науці та чіткій, визначеній на конкретний

Таблиця 1

Сутність терміну «амортизація»

Трактування сутності терміну «амортизація»	Автор і джерело
Амортизація – це комплексна економічна категорія, яка характеризує систематичне поступове перенесення вартості активів внаслідок зносу на готову продукцію (виконані роботи, надані послуги) з метою акумулювання коштів на відшкодування витрат на їх відтворення	Єремія А.А. [5, с. 105]
Амортизація основних засобів – списання протягом певного часу згідно з вимогами оподаткування та бухгалтерського обліку вартості основних засобів, що амортизуються, для відшкодування витрат на їх придбання	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [6, с. 27]
Амортизація – це процес повернення і нагромадження коштів для простого відтворення основних фондів підприємств одним із загальноприйнятих методів її нарахування. Вона залежить не від реального зносу, а саме від конкретного методу амортизації	Ігнашкіна Т.Б., Шура Н.О. [7]
Амортизація – це процес знецінення вартості основних засобів під впливом фізичного та морального зношення і відшкодування сум такого зношення за рахунок собівартості продукції. Фактично це систематизований розподіл вартості основних фондів протягом корисного терміну використання	Круш П.В., Подвігіна В.І., Клименко О.В. [11, с. 25]
Амортизація – процес поступового перенесення вартості основних фондів на вартість готової продукції з метою нагромадження коштів для повного їх відновлення. Грошовим виразом розміру амортизації є амортизаційні відрахування. Амортизація – це надзвичайно складне економічне явище, що поєднує особливості витрат виробництва і джерел коштів, процесу руху вартості і важеля управління відтворенням, відшкодування зношених і нагромадження нових засобів праці	Легенчук С.Ф., Можарівський С.В. [12]
Амортизація – це надзвичайно складне економічне явище, яке поєднує ознаки витрат виробництва і джерела коштів, процесу руху вартості і важеля управління відтворенням, відшкодування зношених і нагромадження нових засобів праці	Чорновіл О.В., Потрапелюк К.Г. [23, с. 217]
Амортизація – це ресурс відтворення... порядок її формування має сприяти відновленню необоротних активів	Шем'якіна Н.В. [24, с. 18]
Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Вона відображає процес поступового списання (погашення) вартості об'єктів протягом часу його корисного функціонування та забезпечує дотримання принципу нарахування та відповідності доходів та витрат	Щирська О.В. [25, с. 484]

Джерело: узагальнено авторами за даними [5–7; 11; 12; 23–25]

історичний момент часу, позиції щодо трактування терміну «амортизація» для практики формування та реалізації обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємств.

Не менш складна ситуація існує і з трактуванням сутності терміну «знос» (табл. 2).

Значна кількість науковців розуміють під зносом «поступове зниження вартості основних засобів. Однак недоцільно розглядати знос лише у такому значенні, адже знос, хоч і впливає на вартість основних засобів та її зниження, але все ж таки має більш фізичний характер» [12].

Аналогічну точку зору має і Щирська О.В., яка зазначає, що «знос ... повинен виражати скоріше фізичний і моральний аспект зношування основних засобів, ніж вартісний» [25, с. 483].

Деякі вчені «знос тлумачать як суму амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання. ... Дане формулювання викладено некоректно, оскільки насправді знос має етимологічне походження від дієслова “зношування”, що означає ставати непридатним внаслідок тривалого використання. Тому знос основних засобів треба розглядати власне як втрату тими чи іншими об'єктами своїх фізичних властивостей, отже й знецінення вартості» [25, с. 483].

«В Україні завжди існувала проблема розуміння понять «амортизація» і «знос». Протягом всього періоду існування бухгалтерського обліку, амортизаційні відрахування повинні були бути показником зношеності основних засобів, але лише в теорії» [12].

Ігнашкіна Т.Б. та Шура Н.О. зазначають, що «отождоження зносу і амортизації є помилковим, оскільки вони не завжди співпадають у часі та вартості. Так, наприклад, при використанні рівномірного методу нарахування амортизації на певний об'єкт (яке було в практиці наших підприємств досить тривалий час), зовсім не означає, що так само рівномірно відбувається зношення цього об'єкта. Адже загальновідомо, що на перших роках експлуатації обладнання є більш продуктивним, піддається більшій експлуатації та швидше зношується. Тому за інших рівних умов в перші роки експлуатації знос буде більше нарахованої амортизації, а в останні – менше» [7].

Деякі науковці «отождожують поняття «знос» та «амортизація», однак більшість все ж схильна до думки, що ці два поняття не можна вважати однако-вими, як за змістом, так і економічною сутністю. Ото-

ждожуючи чи розділяючи ці поняття, автори також не надають єдиного їх трактування» [25].

Бень Т.Г. з приводу отождоження зносу і амортизації зазначає, що така думка є помилковою. Адже вони не завжди співпадають як у вартісному, так і у часовому вимірі [2, с. 32].

З приводу розуміння сутності категорій амортизації та зносу Пилипенко Л.М. та Демська Ю.В. виокремлює два підходи:

«1) отождоження цих понять. Найбільше така позиція притаманна академічній (навчальній) літературі, з тією лиш відмінністю між категоріями, що амортизація розглядається як динамічне поняття, а знос – статичне (накопичена амортизація). Зважаючи на те, що академічна література зорієнтована передусім на бухгалтерський облік як практичну діяльність, а отже й на імперативи регулювання його техніки, методики й методології, то така позиція є цілком закономірною, оскільки Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» визначає знос як суму амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання, а амортизацію – як систематичний розподіл вартості необоротних активів, яка амортизується, упродовж терміну їх корисного використання (експлуатації);

2) розмежування цих понять з одночасним обґрунтуванням тісного взаємозв'язку між ними» [17, с. 197–198].

«Знос стосується майна, амортизація – капіталу. Знос співвідноситься з амортизацією так само, як майно з капіталом. Втрата вартості майна спричиняє рівновелику втрату капіталу, тому вони і зумовлені в обліку методом рівноваги» [27, с. 15].

«Природа зносу насамперед пов'язана з технічними чинниками, а сам знос передбачає повну чи часткову втрату технічної придатності (фізичний знос) або економічної доцільності (моральний знос) використання об'єкта необоротних активів. Тоді як амортизація призначена для відтворення активів, збереження економічного потенціалу (капіталу) підприємства» [17, с. 198].

«Відмінність між амортизацією і зносом також може бути підтверджена тим, що ці процеси можуть відбуватись відокремлено, тобто амортизація без зносу, наприклад, щодо нематеріальних активів, та знос без амортизації, зокрема, моральний знос чи зменшення корисності активів як його похідна» [17, с. 198].

Таблиця 2

Сутність терміну «знос»

Трактування сутності терміну «знос»	Автор і джерело
Зношування основних фондів – часткова чи повна втрата основними фондами споживчих властивостей і вартості в процесі експлуатації, а також під впливом навколишнього середовища, внаслідок технічного прогресу та зростання продуктивності суспільної праці	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [6, с. 270]
Знос – це втрата вартості та корисності об'єкта основних фондів, його знецінення внаслідок спрацювання, техніко-економічного старіння та інших внутрішніх і зовнішніх умов, що впливають на втрату об'єктом своєї відновної вартості	Ігнашкіна Т.Б., Шура Н.О. [7]
Знос – це старіння основних фондів внаслідок експлуатації, економічного та техніко-економічного старіння, в результаті чого вони реально починають коштувати дешевше, ніж нові аналогічні об'єкти	Круш П.В., Подвігіна В.І., Клименко О.В. [11, с. 25]
Знос – це частина вартості майна, яка відображає ступінь його зношення. Зношення – об'єктивний процес зменшення корисності об'єкта (його фізичне та моральне старіння)	Щирська О.В. [26, с. 72]

Джерело: узагальнено авторами за даними [6; 7; 11; 26]

Щирська О. В. зазначає, що «знос – це уточнення вартості активу в балансі, списання вартості, а амортизація – це частина собівартості, накопичення, фонд реновації. Знос нараховується від первинної вартості, а амортизація з метою реновації – від майбутньої відновної вартості, необхідної для заміни старого активу новим» [26, с. 71].

Також вчена зазначає, що «необоротні активи та їхній знос є об'єктами бухгалтерського обліку, які підлягають впливу всіх елементів методу бухгалтерського обліку, амортизація ж являє собою інструмент, за допомогою якого здійснюється перенесення вартості необоротного активу на новостворений продукт та не може підлягати документуванню чи інвентаризації, а застосовується при оцінці необоротного активу» [26, с. 72].

Пекар О.В., Явний В.М., Фокша В.С. зазначають, що «принциповою відмінністю зносу та амортизації є те, що знос це поступове втрачання основним капіталом своєї вартості, а амортизація – це поступове перенесення його вартості на виготовлений продукт» [16, с. 115].

Хомин П.Я. та Пиріг І.М. зазначають, що «знос основних засобів – це регулятив, контрактив, бо йому в активі вже нічого не протистоїть, адже об'єкти зношені власне на цю суму. Амортизація ж – це резерв, створений для заміни зношених активів» [22].

Пилипенко Л.М. та Демська Ю.В. за результатами аналізу різних підходів до визначення категорій зносу і амортизації необоротних активів, дійшли висновку, що «за змістом ці поняття є різними, проте взаємопов'язаними. Знос є характеристикою активів, їх стану, спроможності чи неспроможності приносити економічні вигоди, економічної доцільності чи недоцільності подальшого використання. Амортизація ж стосується капіталу підприємства, його збереження й відновлення якісних характеристик» [17, с. 202].

Що ж стосується вітчизняної практики бухгалтерського обліку, то Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» трактує знос основних засобів як суму амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання» [19].

Таке визначення зносу не можна вважати семантично точним, проте для цілей формування та реалізації обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства в конкретних історичних і економічних вітчизняних реаліях сьогодення воно є достатнім і сприймається практиками.

Висновки. За результатами дослідження сутності зносу та амортизації необоротних активів як об'єктів обліку і аналізу можемо констатувати:

1. З позиції інтелектуального підходу до осмислення семантики терміну «амортизація» у наукових колах відсутня єдність. Більш того, наявна активна дискусія щодо трактування сутності амортизації необоротних активів, що пояснюється різногранністю та складністю амортизації як економічної категорії.

2. Визначення сутності зносу необоротних активів також не характеризується єдністю поглядів вчених. Це відображається на існуванні зірних думок науковців щодо тотожності та відмінності зносу і амортизації.

3. Для задоволення практичних потреб обліково-аналітичного забезпечення управління діяльністю підприємства у законодавстві (як вітчизняному, так і міжнародному) наведено трактування термінів «знос» та «амортизація» (як об'єктів обліку та аналізу), які є офіційно визначеними, визнаними науковцями і практиками та стали загальноприйнятими у контексті практичної реалізації облікової та аналітичної функцій менеджменту.

У подальших наукових дослідженнях вбачається за необхідне розкрити знос і амортизацію основних засобів у розрізі семантичного підходу.

Бібліографічний список:

1. Амортизація та оптимальні строки служби техніки / Козьменко С.Н., Васильєва Т.А., Ярошенко С.П. та ін. Суми : Ділові перспективи, 2005. 223 с.
2. Бень Т.Г. Методи визначення економічної ефективності інвестицій: порівняльний аналіз. *Економіка України*. 2006. № 6. С. 41–47.
3. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік. 2-е вид., перероб. і доп. Навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2016. 424 с.
4. Ефіменко Т.І. Методолгічні аспекти визначення вартості, яка амортизується. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2013. Вип. 2. С. 65–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2013_2_7
5. Єремія А.А. Основні концепції та функції амортизації. *Академічний огляд*. 2010. № 2 (33). С. 102–107.
6. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. 3-тє вид., доп. та перероб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 844 с.
7. Ігнашкіна Т.Б., Шура Н.О. Обґрунтування теоретичних аспектів дефініцій «знос» і «амортизація» в сучасній економічній науці. *Ефективна економіка*. 2009. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2009_4_6
8. Кафка С.М. Амортизація необоротних активів підприємства: суть та призначення. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2017. Вип. 33. С. 185–191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2017_33_27
9. Козьменко С.Н., Васильєва Т.А., Ярошенко С.П. Амортизація та оптимальні строки служби техніки. Суми : Ділові перспективи, 2005. 223 с.
10. Кривоберець Б.І., Мірошніченко А.Б., Слєпньова Л.Д. Податок на прибуток і витрати на ремонт основних фондів: зб. наук. пр. Донецьк : ДонНУ, 2001. С. 141–145.
11. Круш П.В., Подвігіна В.І., Клименко О.В. Капітал та основні засоби підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
12. Легенчук С.Ф., Можарівський С.В. Проблеми в дослідженні розуміння понять «знос» та «амортизація». Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів, присвяченої Дню науки. 2016. Т. 2. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4018/39.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
13. Мискін Ю.І., Мискіна О.О. Оцінка методів нарахування амортизації в контексті стимулювання інвестиційної діяльності. *Економічний часопис – XXI*. 2014. № 3–4 (1). С. 70–73.

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014
15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів від 7 лютого 2013 року № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0336-13#Text>
16. Пекар О.В., Явний В.М., Фокша В.С. Сутність та економіко-правові основи амортизації. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоелектронному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування» 11–12 травня 2017 р. (ТНТУ ім. І. Пулюя, м. Тернопіль). С. 115–116.
17. Пилипенко Л.М., Демська Ю.В. Концептуально-теоретичні основи бухгалтерського обліку амортизації та зносу необоротних активів підприємства. *Економічний простір*. 2018. № 134. С. 195–204.
18. Податковий кодекс України. Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
20. Приймак Н.С. Амортизація та її функції у господарській діяльності підприємства. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. *Економічні науки: зб. наук. пр.* Кіровоград: КНТУ, 2009. Вип. 16. Ч. 1. С. 194–201.
21. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навч. посібник. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.
22. Хомин П.Я., Пиріг І.М. Амортизація: економічний зміст та методика відображення. *Фінанси України*. 2007. № 6. С. 22–30.
23. Чорновіл О.В., Потрапелюк К.Г. Амортизація, її сутність та методи нарахування на залізничних підприємствах. *Економіка і регіон*. 2012. № 3. С. 216–221.
24. Шем'якіна Н.В. Амортизація основних засобів: проблеми та методи вирішення. Донецьк: Ін-т економіки пром-ті, 2009. 98 с.
25. Щирська О.В. Економічна сутність поняття «амортизація» та «знос»: історичний аспект. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2013. Вип. 2 (20). С. 478–485.
26. Щирська О.В. Економічна сутність і бухгалтерське визначення амортизації. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 8. С. 68–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_8_11
27. Яремко І.Й. Знос і амортизація необоротних активів – інструмент оцінки капіталу підприємства: монографія. Львів: Новий світ. 2003. 148 с.

References:

1. Kozmenko S. N., Vasylyeva T. A., Yaroshenko S. P. et al. (2005). *Amortization and optimal service life of equipment*. Sumy: Business Perspectives, 223 p.
2. Ben T. G. (2006). Methods for determining the economic efficiency of investments: a comparative analysis. *Economy of Ukraine*, no. (6), pp. 41–47.
3. Gudz N. V., Denchuk P. N., & Romaniv R. V. (2016). *Accounting*. 2nd ed., revised and supplemented. Kyiv: Center of Educational Literature, 424 p.
4. Efimenko T. I. (2013). Methodological aspects of determining depreciable cost. *Problems of Theory and Methodology of Accounting, Control, and Analysis*, no. (2), pp. 65–73. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2013_2_7
5. Yeremia, A. A. (2010). Basic concepts and functions of amortization. *Academic Review*, (2)(33), 102–107.
6. Zahorodnii, A. G., & Vozniuk, H. L. (2011). *Financial and Economic Dictionary*. 3rd ed., revised and supplemented. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing, 844 p.
7. Ignashkina T. B., & Shura N. O. (2009). Justification of the theoretical aspects of the definitions of “wear” and “amortization” in modern economic science. *Efficient Economy*, no. (4). Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2009_4_6
8. Kafka S. M. (2017). Amortization of non-current assets of an enterprise: essence and purpose. *Bulletin of the Pryazovskyi State Technical University. Series: Economic Sciences*, no. (33), pp. 185–191. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2017_33_27
9. Kozmenko S. N., Vasylyeva T. A., & Yaroshenko S. P. (2005). Amortization and optimal service life of equipment. Sumy: Business Perspectives, 223 p.
10. Kryvobereets B. I., Miroshnychenko A. B., & Slepniova L. D. (2001). Corporate income tax and repair expenses of fixed assets. In *Collection of Scientific Works*. Donetsk: DonNU, pp. 141–145.
11. Krush P. V., Podvihina V. I., & Klymenko O. V. (2005). *Capital and fixed assets of the enterprise*. Kyiv: Center of Educational Literature, 168 p.
12. Lehrenchuk S. F., & Mozharivskiy S. V. (2016). Problems in understanding the concepts of “wear” and “amortization”. In *Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Online Conference of Graduate Students, Young Scientists, and Students*, vol. 2. Available at: <https://eztur.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4018/39.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
13. Myskina Y. I., & Myskina O. O. (2014). Evaluation of amortization methods in the context of stimulating investment activity. *Economic Annals-XXI*, no. (3–4)(1), pp. 70–73.
14. International Accounting Standard 16 “Property, Plant, and Equipment”. Available at: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014
15. National Accounting Standard 1 “General Requirements for Financial Statements”: Order of the Ministry of Finance from February 7, 2013 No. 73. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z0336-13#Text>
16. Pekar O. V., Yavnyi V. M., & Foksha V. S. (May 11–12, 2017). Essence and economic-legal bases of amortization. In *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference “Development of Socio-Economic Systems in the Geo-Economic Space: Theory, Methodology, Organization of Accounting and Taxation”*. Ternopil: TNTU, pp. 115–116.
17. Pylypenko L. M., & Demska Yu. V. (2018). Conceptual-theoretical foundations of accounting for depreciation and wear of non-current assets. *Economic Space*, no. (134), pp. 195–204.
18. Tax Code of Ukraine: Code from 02.12.2010 No. 2755-VI. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
19. Accounting Standard 7 “Property, Plant, and Equipment”. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
20. Pryimak N. S. (2009). Amortization and its functions in the economic activity of the enterprise. *Scientific Works of Kirovohrad National Technical University. Economic Sciences: Collection of Scientific Works*, no. (16, part 1), pp. 194–201.
21. Serhiienko V. V. (2011). *Philosophical Problems of Scientific Knowledge: Textbook*. Kremenchuk: Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskiy National University, 103 p.

22. Khomin P. Y., & Pyrih I. M. (2007). Amortization: Economic essence and methods of reflection. *Finance of Ukraine*, no. (6), pp. 22–30.
23. Chornovil O. V., & Potrapeliuk K. G. (2012). Amortization, its essence and calculation methods at railway enterprises. *Economy and Region*, no. (3), pp. 216–221.
24. Shemiakina N. V. (2009). Depreciation of fixed assets: problems and methods of solving them. Donetsk: Institute of Industrial Economics, 98 p.
25. Shchyrskya O. V. (2013). Economic essence of the concepts of “amortization” and “wear”: Historical aspect. *International Collection of Scientific Works*, no. (2)(20), pp. 478–485.
26. Shchyrskya O. V. (2012). Economic essence and accounting definition of amortization. *Actual Problems of Economics*, no. (8), pp. 68–74. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2012_8_11
27. Yaremko I. Y. (2003). Depreciation and amortization of non-current assets as a tool for assessing enterprise capital: Monograph. Lviv: New World, 148 p.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2024